

Diweddariad Cynnydd Cynllunio i Ryddhau Cleifion – Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Dyddiad cyhoeddi: Mehefin 2024

Cyfeirnod y ddogfen: 4081A2024

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu ailddedfnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Adroddiad cryno	
Ynglŷn â'r adroddiad hwn	4
Canfyddiadau allweddol	4
Argymhellion	5
Adroddiad manwl	
Gweithredu argymhellion archwilio blaenorol	8
Atodiadau	
Atodiad 1 – dulliau archwilio	13
Atodiad 2 – crynodeb o'r cynnydd yn erbyn ein hargymhellion 2017	15
Atodiad 3 – Ymateb sefydliadol	18

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r adroddiad hwn

- 1 Yn 2017, adolygodd yr Archwilydd Cyffredinol gynllunio rhyddhau ar draws yr holl Fyrddau Iechyd yng Nghymru. Roedd y gwaith hwnnw'n canolbwyntio ar gynllunio strategol, trefniadau ar gyfer monitro ac adrodd ar gynllunio rhyddhau, a chamau gweithredu sy'n cael eu cymryd i reoli cynllunio rhyddhau a sicrhau gwelliannau. Canfu ein hadroddiad yn 2017 [ar gynllunio i ryddhau cleifion](#) ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (y Bwrdd Iechyd) **'gall y Bwrdd Iechyd ddangos ei fwriad i wella llif cleifion a chynllunio rhyddhau, ond mae hyder a hyfforddiant staff yn parhau i fod yn heriol ac mae perfformiad yn parhau'n wael'**. Gwnaethom sawl argymhelliad i'r Bwrdd Iechyd fel rhan o'r adroddiad hwnnw.
- 2 Yn wreiddiol, roedd yr Archwilydd Cyffredinol wedi cynnwys gwaith yn ei gynlluniau archwilio lleol yn 2021 i archwilio materion system gyfan sy'n effeithio ar wasanaethau gofal brys ac argyfwng, gan gynnwys rhyddhau cleifion o'r ysbyty. Arweiniodd pandemig COVID-19 at ohirio'r gwaith hwn a'i adfer ar y llif yn 2023. Mae ein gwaith wedi ceisio archwilio a oes gan fyrddau Iechyd ac awdurdodau lleol drefniadau effeithiol ar waith i sicrhau bod cleifion yn cael eu rhyddhau o'r ysbyty yn amserol. Mae canfyddiadau'r gwaith hwnnw wedi'u nodi mewn adroddiad ar wahân i'r Bwrdd Iechyd a'i bartneriaid awdurdodau lleol yn rhanbarth Gogledd Cymru. Bydd yr adroddiad rhanbarthol ar gael ar ein gwefan unwaith y bydd y Bwrdd Iechyd priodol a phwyllgorau awdurdodau lleol yn ei ystyried.
- 3 Fel rhan o'n hadolygiad rhanbarthol, rydym wedi ceisio asesu'r cynnydd a wnaed gan y Bwrdd Iechyd wrth fynd i'r afael â'r argymhellion a nodir yn ein hadroddiad cynllunio ar gyfer rhyddhau yn 2017. Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r canfyddiadau mewn perthynas â chynnydd yn erbyn yr argymhellion hynny. Mae'r dull a fabwysiadwyd gennym i gyflawni ein gwaith wedi'i nodi yn **Atodiad 1**.
- 4 Rydym wedi ymgymryd â'r gwaith dilynol a'n hadolygiad rhanbarthol ehangach i helpu i gyflawni gofyniad statudol yr Archwilydd Cyffredinol i fod yn fodlon bod gan gyrrff y GIG ac awdurdodau lleol drefniadau priodol i sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth iddynt ddefnyddio adnoddau, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004. Yn ogystal, i gefnogi ein gwaith blaenorol ar gynllunio rhyddhau, cynhyrchom [Beth yw'r oedi? Rhyddhau cleifion yng Nghymru](#) n nodi materion pwysig y dylai aelodau'r bwrdd gael eu gweld wrth geisio sicrwydd bod cleifion yn cael eu rhyddhau o'r ysbyty mewn ffyrdd diogel ac amserol. Mae llawer o'r materion a nodwyd yn dal i fod yn berthnasol a dylid eu hystyried ochr yn ochr â chanfyddiadau'r adroddiad hwn.

Canfyddiadau allweddol

- 5 Dangosodd y data diweddaraf o fis Hydref 2023, ar draws prif safleoedd ysbytai'r Bwrdd Iechyd, fod 339 o gleifion y cafodd eu rhyddhau y tu hwnt i 48 awr. Roedd

tua 18% o'r oedi hyn yn ymwneud â materion cynllunio rhyddhau o fewn y Bwrdd lechyd, gan gynnwys cwblhau asesiadau clinigol.

- 6 Yn gyffredinol, mae'r Bwrdd lechyd wedi gwneud cynnydd cyfyngedig wrth fynd i'r afael â'r argymhellion a wnaethom yn 2017 i helpu i wella cynllunio ar gyfer rhyddhau. Gwnaeth ein hadroddiad yn 2017 bum argymhelliad a oedd yn nodi 12 cam gweithredu penodol ar gyfer y Bwrdd lechyd. Gan nodi bod y Bwrdd lechyd wedi derbyn yr argymhellion hyn, canfu ein gwaith dilynol:
- ni wnaed unrhyw gynnydd yn erbyn pedwar o'r gweithredoedd;
 - mae'r gwaith yn dal i fynd rhagddo yn erbyn pedwar o'r gweithredoedd; ac
 - mae pedwar o'r camau gweithredu wedi cael eu disodli gan ddatblygiadau eraill.
- 7 Nodwn fod cyflwyno Rhyddhau i Adfer yna Asesu (D2RA) wedi newid dull y Bwrdd lechyd o gynllunio rhyddhau a bod y Bwrdd lechyd bellach yn mabwysiadu'r llwybrau D2RA sydd â mandad cenedlaethol, ond mae'n destun pryder:
- mae materion capasiti yn ei gwneud hi'n anodd sicrhau bod y llwybrau newydd yn cael eu cymhwyso'n gyson ar draws y Bwrdd lechyd;
 - ychydig o gynnydd a wnaed o ran darparu hyfforddiant ar gynllunio rhyddhau a llwybrau at staff perthnasol;
 - ychydig iawn o dystiolaeth y mae'r Bwrdd lechyd wedi cyflwyno cylch archwilio cydymffurfio â'i ddull o gyflawni;
 - nid yw'r 'rhaglen awr aur' i annog gollyngiadau cyn 11am bellach ar waith ac nid yw amser rhyddhau bellach yn cael ei adrodd yn ffurfiol;
 - mae diffyg dealltwriaeth o wasanaethau ar gael yn y gymuned o hyd i gefnogi rhyddhau amserol; a
 - nid chymerwyd camau i gryfhau'r broses o adrodd perfformiad ar lif cleifion a chynllunio rhyddhau i'r bwrdd a'i bwyllgorau, er gwaethaf y pwysau sylweddol a chynyddol a achosir gan oedi wrth ryddhau.
- 8 Mae'r adrannau canlynol o'r adroddiad hwn yn nodi ein canfyddiadau dilynol yn fanylach ac mae **Atodiad 2** yn crynhoi ein hasesiad o gynnydd yn erbyn pob un o'r camau a nodwyd yn ein hadroddiad yn 2017.

Argymhellion

- 9 Mae ein gwaith dilynol a'n hadroddiad rhanbarthol ehangach ar lif cleifion wedi nodi rhai argymhellion newydd ar gynllunio rhyddhau ar gyfer y Bwrdd lechyd, a lle bo'n berthnasol, ei bartneriaid awdurdod lleol. Mae'r rhain wedi disodli'r argymhellion sy'n weddill o'n gwaith yn 2017 a ddangosir yn **Atodiad 2**.
- 10 Nodir argymhellion sy'n deillio'n benodol o'r gwaith dilynol hwn yn **Arddangosiad 1**. Mae ymateb y Bwrdd lechyd i'r argymhellion diwygiedig hyn yn cael ei gofnodi yn **Atodiad 3**. Mae argymhellion sy'n codi drwy ein hadroddiad rhanbarthol ehangach ar lif cleifion sy'n berthnasol i, ac sydd wedi eu disodli, argymhellion ein

gwaith yn 2017 wedi'u nodi yn **Arddangosiad 2**. Dylai'r Bwrdd lechyd ymateb i'r argymhellion hyn fel rhan o gwblhau'r adroddiad rhanbarthol.

Arddangosyn 1: argymhellion newydd sy'n deillio o'r gwaith dilynol hwn

Argymhellion

- A1 Dylai'r Bwrdd lechyd, er mwyn cefnogi ei ffocws ar gynyddu gollyngiadau yn y bore, wneud y canlynol:
- 1.1. sicrhau bod dysgu'n cael ei ddal o fentrau blaenorol, fel y 'rhaglen awr aur' a lliniaru creu cymhellion gwrthdro.
 - 1.2. cyflwyno adroddiadau rheolaidd ar yr adeg rhyddhau er mwyn sicrhau bod gollyngiadau'r bore yn cael eu gwneud i'r eithaf lle bo hynny'n briodol.
- A2 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod yr holl staff perthnasol yn ymwybodol o rôl y Tîm Cartref yn Gyntaf a bod y tîm yn gweithredu'n gyson ar draws y tri safle ysbyty aciwt.
- A3 Dylai'r Bwrdd lechyd gryfhau ei adroddiadau perfformiad drwy gynnwys y mesurau canlynol yn ei adroddiad perfformiad arferol i'r Bwrdd a/neu bwyllgorau:
- nifer a chanran y cleifion sydd â dyddiad rhyddhau amcangyfrifedig;
 - ail-dderbyniadau o fewn 28 diwrnod o gael eu rhyddhau o'r ysbyty;
 - canran o'r gollyngiadau cyn hanner dydd;
 - canran o'r gollyngiadau heb eu cynllunio yn ystod y nos; a
 - chanran o'r gollyngiadau o fewn 24 awr a 72 awr o gael eu datgan yn 'feddygol addas'.

Ffynhonnell arddangos: Archwilio Cymru

Arddangosyn 2: argymhellion sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad rhanbarthol ar gynllunio rhyddhau yn lle'r argymhellion blaenorol yn 2017

Argymhellion rhanbarthol

- A1 Dylai'r Bwrdd lechyd ac awdurdodau lleol ddatblygu canllawiau y cytunwyd arnynt ar y cyd i roi eglurder i'r holl staff ar sut y dylai'r broses gynllunio rhyddhau weithio ar draws y rhanbarth. Dylai hyn fod yn seiliedig ar y canllawiau cenedlaethol a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2023 a dylai nodi

Argymhellion rhanbarthol

rolau a chyfrifoldebau wedi'u diffinio'n glir, a disgwyliadau, gan gynnwys pryd y dylid gwneud atgyfeiriadau ar gyfer gofal parhaus.

- A2 Dylai'r Bwrdd Iechyd ac awdurdodau lleol sicrhau bod prosesau ar waith i gyfleu canllawiau cynllunio rhyddhau i'r holl staff iechyd a gwasanaethau cymdeithasol perthnasol, gan gynnwys y rhai sy'n gweithio dros dro, gyda chymorth rhaglen barhaus o hyfforddiant gloywi a hyfforddiant sefydlu ar gyfer staff newydd.
- A3 Dylai'r Bwrdd Iechyd ymgorffori cylch archwilio rheolaidd i asesu effeithiolrwydd a chysondeb cymhwysu polisïau a chanllawiau rhyddhau, gan gynnwys cymhwysu D2RA.
- A5 Dylai'r Bwrdd Iechyd, gan weithio gydag awdurdodau lleol, sicrhau bod yr holl staff perthnasol yn gallu cael gafael ar y wybodaeth ddiweddaraf am y gwasanaethau sydd ar gael yn y gymuned sy'n cefnogi rhyddhau ysbytai.

Adroddiad manwl

Gweithredu argymhellion archwilio blaenorol

- 11 Gwnaethom ystyried cynnydd y Bwrdd lechyd wrth weithredu ein hargymhellion archwilio yn 2017. Mae'r rhain yn canolbwyntio ar:
- hyfforddiant ar gynllunio rhyddhau (Argymhellion 1a, b ac c);
 - cydymffurfio â pholisi cyflawni (Argymhelliad 2);
 - cysondeb ac eglurder llwybrau rhyddhau (Argymhellion 3a a b);
 - rhyddhau amserol (Argymhellion 4a a b);
 - un pwynt mynediad (Argymhellion 5a, b ac c); a
 - Adroddiad rhyddhau (Argymhelliad 6).
- 12 Ar y cyfan, gwelsom fod **y Bwrdd lechyd wedi gwneud cynnydd cyfyngedig wrth fynd i'r afael â'n hargymhellion blaenorol. Er bod cyflwyno Rhyddhau i Adfer, yna Asesu wedi newid dull y Bwrdd lechyd o gynllunio rhyddhau, mae'r heriau'n parhau i fod yn ymwneud â hyfforddiant, cydymffurfio â chanllawiau, ymgorffori mentrau ac adrodd am berfformiad cynllunio rhyddhau ar lefel Bwrdd a phwyllgor.**

Hyfforddiant ar gynllunio rhyddhau

- 13 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd lechyd wedi:
- ehangu argaeledd cynllunio rhyddhau fel rhan o hyfforddiant sefydlu i gynnwys staff meddygol newydd (Argymhelliad 1a 2017);
 - darparu hyfforddiant gloywi ar y polisi rhyddhau a'r protocol ar gyfer yr holl staff perthnasol (Argymhelliad 1b 2017); a
 - darparu hyfforddiant ar lwybrau rhyddhau syml a chymhleth y Bwrdd lechyd (Argymhelliad 1c 2017).
- 14 Ni ddaethon ni o hyd i **unrhyw dystiolaeth bod y Bwrdd lechyd yn darparu hyfforddiant ar gynllunio rhyddhau neu lwybrau i staff perthnasol newydd neu bresennol ar adeg y gwaith maes, er bod rhywfaint o weithgaredd hyfforddi wedi dechrau ers hynny.**
- 15 Ni chynigiodd y Bwrdd lechyd hyfforddiant rheolaidd a hygyrch ar gynllunio rhyddhau ar adeg ein gwaith. Nododd staff y Bwrdd lechyd y buom yn siarad â nhw nad oeddent wedi derbyn hyfforddiant ar gynllunio rhyddhau naill ai fel rhan o'u cyfnod sefydlu neu fel rhan o ddysgu a datblygu parhaus. Mae'n debygol y bydd hyn yn gwaethygu'r amrywiadau mewn arferion rhyddhau a welsom rhwng safleoedd ysbytai'r Bwrdd lechyd, yn ogystal ag amrywiadau mewn trefniadau o ran sut mae safleoedd yn rhyngweithio ag awdurdodau lleol gwahanol. Roedd yr amrywiadau yn cynnwys lefelau goddefgarwch risg; rolau staff gwahanol gan gynnwys chasers cynnydd; a sut a phryd i gyfeirio cleifion rhwng gwahanol arbenigeddau a sefydliadau. Mae defnydd staff asiantaeth a banc uchel yn y Bwrdd lechyd yn ychwanegu at yr her o gynnal dull cyson a chlir.
- 16 Nid oedd gan y Bwrdd lechyd bolisi rhyddhau cyfredol ar adeg ein gwaith maes; fodd bynnag, cydnabyddir bod y Bwrdd lechyd wedi bod yn aros am ganllawiau cenedlaethol wedi'u diweddarau cyn datblygu ei ganllawiau ei hun. Cyhoeddwyd canllawiau cenedlaethol ar gynllunio rhyddhau ym mis Rhagfyr 2023. Ers ein gwaith maes, rydym yn ymwybodol bod y Bwrdd lechyd wedi datblygu

hyfforddiant ar Ryddhau dan Arweiniad y Meini Prawf, gyda lefelau amrywiol o staff wedi cwblhau'r hyfforddiant ym mhob safle ysbyty. Er bod hyn yn gadarnhaol, bydd angen i'r Bwrdd lechyd adeiladu ar y gwaith hwn i sicrhau bod mynediad cyson at hyfforddiant ar gynllunio ar gyfer rhyddhau. Dylid datblygu hyfforddiant ar y cyd â phartneriaid allweddol, gan gynnwys gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol, er mwyn sicrhau dealltwriaeth glir a chyson o'r prosesau cynllunio rhyddhau ar draws sefydliadau partner.

- 17 Felly, rydym o'r farn bod **camau gweithredu parhaus i fynd i'r afael ag argymhellion 1a ac 1b (a ddisodlwyd gan Argymhelliad 1 a 2) 2024**.
- 18 Ers 2020 mae'r Bwrdd lechyd wedi bod yn gweithredu llwybrau Rhyddhau i Adfer GIG Cymru a reolir yn genedlaethol ac sy'n disodli ei¹ lwybrau rhyddhau syml a chymhleth blaenorol gyda phedair llwybr:
- Llwybr 0 – nid oes angen cymorth ychwanegol i'w ryddhau
 - Llwybr 1 – Cefnogi, Cartref yn Gyntaf
 - Llwybr 2 – Cyfleuster â Chymorth Tymor Byr
 - Llwybr 3 – Cymorth Cymhleth
- 19 Felly, rydym yn ystyried **bod argymhelliad 1c yn cael ei ddisodli**.

Cydymffurfio â pholisi rhyddhau

- 20 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd lechyd wedi:
- cyflwyno cylch archwilio rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaeth â'i bolisi rhyddhau a'i brotocol (Argymhelliad 2017).
- 21 Canfuom **dystiolaeth gyfyngedig fod y Bwrdd lechyd wedi cyflwyno cylch archwilio cydymffurfio â'i ddull o gyflawni**.
- 22 Dywedodd y Bwrdd lechyd, yn hytrach nag archwiliadau rheolaidd, ei fod yn defnyddio dulliau fel adnabod uwchgyfeirio a chyfarfodydd rheolaidd i fonitro cydymffurfiaeth â'i ddull rhyddhau. Fodd bynnag, mae amheuaeth am effeithiolrwydd y trefniadau monitro a uwchgyfeirio hyn o ystyried bod ein hadolygiad rhanbarthol ehangach o adolygiad llif cleifion yn amlygu:
- gwendidau mewn dogfennau rhyddhau;
 - enghreifftiau o staff yn ychwanegu cleifion at restrau aros lluosog i geisio hwyluso eu rhyddhau, megis ar gyfer ailalluogi, pecynnau gofal cartref a gofal preswyl, i hwyluso rhyddhau amseredd waeth beth yw anghenion penodol cleifion; a
 - Roedd gwybodaeth yn ymwneud â chynllunio rhyddhau mewn nodiadau achos cleifion o ansawdd amrywiol a chyflawnrwydd gyda bylchau mewn sawl maes pwysig gan gynnwys ffurflenni sgwrsio What Matters to Me².

¹ Mae rhyddhau i Wella wedyn Asesu (D2RA) wedi'i gynllunio i gefnogi pobl i wella gartref cyn cael eu hasesu ar gyfer unrhyw angen parhaus, a thrwy hynny leihau hyd yr arhosiad yn yr ysbyty.

² Mae'r hyn sy'n bwysig i mi yn cyfeirio at sgysiau mae disgwyl i staff ysbytai eu cynnal gyda chleifion. Mae'r sgysiau wedi'u strwythuro o amgylch yr hyn y gall y claf ei wneud drosto'i hun a'r hyn y bydd angen cymorth parhaus arno.

- 23 Gan gydnabod bod y Bwrdd Iechyd yn aros am ganllawiau cenedlaethol i ddiweddarau ei bolisi rhyddhau, mae'n bwysig ei fod yn gwybod a yw ei drefniadau rhyddhau yn gweithio fel y bwriadwyd. Felly, rydym o'r farn bod **camau gweithredu parhaus ar argymhelliad 2 (a ddisodlwyd gan Argymhelliad 3 2024)**.

Cysondeb ac eglurder llwybrau rhyddhau

- 24 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd Iechyd wedi:
- sicrhau bod ei llwybrau rhyddhau yn cael eu cymhwyso'n gyson ar draws ei dri safle ysbyty (Argymhelliad 3a 2017); a
 - Datblygodd ei llwybrau rhyddhau syml a chymhleth ymhellach (Argymhelliad 3b) 2017 trwy gynnwys:
 - safonau cytunedig ar gyfer amseroedd ymateb;
 - gwybodaeth am ansawdd a diogelwch;
 - prosesau ar gyfer rhannu gwybodaeth; a
 - cyfeirio cleifion ag anghenion gofal diwedd oes.
- 25 Canfuom **fod y Bwrdd Iechyd bellach yn mabwysiadu'r Rhyddhau i Adfer a reolir yn genedlaethol ac yna asesu llwybrau, er bod anawsterau o hyd o ran cymhwyso'n gyson oherwydd problemau capasiti**.
- 26 Yn ystod ein hadolygiad o gynllunio rhyddhau yn 2017 roedd gan y Bwrdd Iechyd ddau lwybr ar waith: rhyddhau syml a rhyddhau cymhleth. Ers hynny, mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod yn gweithredu llwybrau D2RA fel y crybwyllwyd ym mharagraff 19. Mae pob claf sy'n cael ei dderbyn yn cael ei roi ar un o'r pedwar llwybr D2RA ac, yn dibynnu ar safle ysbyty aciwt, bydd timau ar waith i hwyluso gollyngiadau mwy cymhleth (h.y. gollyngiadau nad ydynt yn Llwybr 0), fel yr Hwb Cartref yn Gyntaf. Felly, rydym yn ystyried **bod argymhelliad 3A ac argymhelliad 3b yn cael eu disodli**.
- 27 Fodd bynnag, er bod y Bwrdd Iechyd wedi bod yn gweithredu llwybrau D2RA, gwnaethom arsylwi bod anawsterau wrth sicrhau eu bod yn cael eu cyflawni'n gyson oherwydd diffyg gallu. Er enghraifft, cyfyngwyd gallu'r Bwrdd Iechyd i gymhwyso llwybr 2, sy'n nodi y byddai'r claf yn cael ei drosglwyddo i wely aciwt nes ei fod yn gallu dychwelyd adref, gan ddiffyg argaeledd gwelyau cam-i-lawr. Byddai sicrhau cylch archwilio rheolaidd ar waith i fonitro cydymffurfiaeth â pholisïau a chanllawiau rhyddhau, yn helpu'r Bwrdd Iechyd i gael dealltwriaeth gynhwysfawr o'r heriau sy'n ei atal rhag gweithredu'r llwybrau yn gyson (gweler **Argymhelliad 3**).

Rhyddhau amserol

- 28 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd Iechyd wedi:
- cymryd camau i roi gwybod am ddata manylach ar gleifion a ryddhawyd rhwng 12am a 7am, a'r rhai a ryddhawyd rhwng 7am ac 11am (Argymhelliad 4A 2017); a
 - chyflwyno mesurau ychwanegol a fydd yn caniatáu iddo ddeall a yw gollyngiadau cleifion o dan y 'rhaglen awr aur' yn briodol, neu a yw cleifion yn cael eu gohirio dros nos yn ddiangen i gydymffurfio â'r targed 11am (Argymhelliad 4B 2017).

- 29 Canfuom nad **yw'r Bwrdd Iechyd bellach yn defnyddio'r 'rhaglen awr aur' i annog gollyngiadau cyn 11am, ac nid yw'n adrodd ychwaith am yr amser rhyddhau er ei fod yn nodi ei fod yn gweithio i annog gollyngiadau boreol.**
- 30 Yn ystod ein gwaith maes, ni ddaethon ni o hyd i unrhyw dystiolaeth o adrodd yn fanwl ar nifer y cleifion sy'n cael eu rhyddhau rhwng gwahanol gyfnodau o amser. Canfuom hefyd nad oedd y 'rhaglen awr aur'³ a oedd ar waith yn ystod ein hadolygiad gwreiddiol yn cael ei defnyddio mwyach. Dangosodd sylwadau o gylchoedd wardiau fod staff yn gyffredinol yn canolbwyntio ar ryddhau'r claf mewn modd amserol ond heb gyfeirio at unrhyw darged penodol sy'n seiliedig ar amser. Dywedodd y Bwrdd Iechyd ei fod mewn trafodaethau i archwilio a hwyluso camau gweithredu i gynyddu gollyngiadau yn y bore ar adeg ein hadolygiad. Gall sbarduno ffocws ar ryddhau cleifion mor gynnar yn y dydd ag y bo modd fod yn offeryn effeithiol wrth liniaru risgiau o gynyddu derbyniadau trwy gydol y dydd, ond gall hefyd arwain at gymhellion niweidiol i ddal gafael ar gleifion dros nos i gydymffurfio â thargedau. Felly, rydym o'r farn na **chwymerwyd unrhyw gamau ar argymhelliad 4a (a ddisodlwyd gan Argymhelliad 4 2024), a bod argymhelliad 4b wedi'i ddisodli.**

Un pwynt mynediad

- 31 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd Iechyd wedi:
- gweithio gyda'i bartneriaid awdurdod lleol i sicrhau cysondeb ac ansawdd y wybodaeth a gedwir ar bob un pwynt mynediad (Argymhelliad 5a 2017).
 - sicrhau bod staff ar draws pob un o'i safleoedd ysbyty yn derbyn hyfforddiant digonol ar yr ystod o wasanaethau sydd ar gael drwy'r tri model pwynt mynediad unigol (Argymhelliad 5b 2017); a
 - sicrhau bod gwybodaeth am y modelau pwynt mynediad sengl newydd yn hawdd i staff (Argymhelliad 5c 2017).
- 32 Canfuom fod **diffyg dealltwriaeth o wasanaethau ar gael yn y gymuned o hyd.**
- 33 Dywedodd y Bwrdd Iechyd wrthym ei fod yn gweithredu gwasanaethau i hwyluso rhyddhau i'r gymuned, gan gynnwys Biwro Gwelyau a Thimau Cartref yn Gyntaf. Fodd bynnag, canfu ein gwaith maes rhanbarthol unwaith eto fod y ddealltwriaeth o dirwedd gwasanaethau y tu allan i'r ysbyty yn anghyson, gan olygu bod cyfleoedd i ryddhau yn gynharach gyda chymorth gan wasanaethau y tu hwnt i ofal cymdeithasol yn cael eu colli. Roedd staff ward, gan gynnwys chaswyr cynnydd, yn teimlo nad oeddent yn gwybod fawr ddim am y gwasanaethau cymunedol sydd ar gael, yn enwedig o fewn awdurdodau lleol gwahanol, a'u bod yn ei chael hi'n anodd cael y wybodaeth ddiweddaraf am newidiadau rheolaidd yn y ddarpariaeth ac argaeledd gwasanaethau. Canfuom fod mynediad at wybodaeth am wasanaethau cymunedol a gwirfoddol yn aml yn amrywiol a bod diffyg hyfforddiant i ddarparu gwybodaeth i staff perthnasol. Yn ogystal, canfu ein hadolygiad o nodiadau achos mai ychydig iawn o gofnodion o gyfeiriadau pwynt mynediad sengl a oedd yn digwydd mewn achosion lle y byddent yn cael eu disgwyl. Nid yw'r Timau Cartref yn Gyntaf wedi'u gwreiddio'n llawn eto a'u defnyddio'n gyson. Felly, rydym o'r farn na **chwymerwyd unrhyw gamau ar argymhelliad 5a a 5b (a ddisodlwyd gan Argymhelliad 5) a bod camau parhaus i fynd i'r afael ag argymhelliad 5c (a ddisodlwyd gan Argymhelliad 6).**

³ Roedd y rhaglen awr aur yn fenter a oedd yn annog staff i ryddhau cleifion cyn 11am i sicrhau y byddai gwelyau ar gael i gleifion newydd yn ddiweddarach yn y dydd.

Adroddiad rhyddhau

34 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd Iechyd wedi:

- Cryfhau ei adroddiadau perfformiad (Argymhelliad 6 2017) trwy gynnwys y mesurau canlynol yn ei adroddiad perfformiad arferol:
 - nifer a chanran y cleifion sydd â dyddiad rhyddhau amcangyfrifedig;
 - ail-dderbyniadau o fewn 28 diwrnod o gael eu rhyddhau o'r ysbyty;
 - canran o'r gollyngiadau cyn hanner dydd;
 - canran o'r gollyngiadau heb eu cynllunio yn ystod y nos; a
 - chanran o'r gollyngiadau o fewn 24 awr a 72 awr o gael eu datgan yn 'feddygol addas'.

35 Canfuom, er bod monitro ar lefel weithredol, **nad oedd adroddiadau perfformiad i'r bwrdd a'i bwyllgorau ar gynllunio rhyddhau cleifion a llif cleifion allan o'r ysbyty wedi cael eu cryfhau, er gwaethaf y pwysau sylweddol a pharhaus ar y Bwrdd Iechyd a achosir gan lif cleifion gwael.**

36 Mae'r Bwrdd Iechyd yn monitro gwahanol ddangosyddion gofal brys ac argyfwng a llif cleifion trwy ei Adroddiad Perfformiad Integredig i'r Bwrdd a'r Pwyllgor Perfformiad, Cyllid a Llywodraethu Gwybodaeth. Mae'r dangosyddion hyn yn cynnwys amseroedd ymateb ambiwlans a'r amser a dreulir mewn unedau brys nes eu derbyn, trosglwyddo neu eu rhyddhau. Mae data cynllunio rhyddhau, sy'n cael ei oedi yn benodol, wedi'i olrhain yn genedlaethol ers mis Ebrill 2023 ond nid yw wedi'i gynnwys mewn adroddiadau perfformiad. Mae'r Bwrdd Iechyd yn monitro data cynllunio rhyddhau yn fewnol, gan gynnwys hyd y data aros ac ail-dderbyn, ond nid yw'n adrodd hyn i'r Pwyllgor Perfformiad, Cyllid a Llywodraethu Gwybodaeth na'r Bwrdd. O ystyried y pwysau sylweddol a pharhaus a achosir gan lif cleifion gwael, mae'n bwysig bod y Bwrdd yn derbyn adroddiadau cryfach am berfformiad a lliniaru camau i wella llif cleifion. Felly, rydym o'r farn na **chwymerwyd unrhyw gamau ar argymhelliad 6 (a ddisodlwyd gan Argymhelliad 7 2024).**

Atodiad 1

Dulliau archwilio

Mae **Arddangosyn 3** yn nodi'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym i gyflawni'r gwaith hwn. Roedd y dulliau yn rhan o'r dulliau archwilio a ddefnyddiwyd i gyflawni ein hadolygiad rhanbarthol ehangach.

Arddangosyn 3: dulliau archwilio

Elfen o ddulliau archwilio	Disgrifiad
Dogfennau	Rydym wedi adolygu amrywiaeth o ddogfennau, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none">• Papurau bwrdd a phwyllgor• Cynlluniau gweithredol a strategol sy'n ymwneud â gofal brys ac argyfwng• Gweithdrefn Gweithredu Safonol ar gyfer cynllunio rhyddhau
Cyfweliadau	Fe wnaethom ni gyfweld â'r canlynol: <ul style="list-style-type: none">• Cyfarwyddwyr Ysbyty, Dwyrain a Chanol• Interim, Cyfarwyddwr Cyflenwi Rhanbarthol• Cyfarwyddwr Rhaglen Gofal Heb ei Drefnu• Arweinydd Clinigol ar gyfer Gofal Heb ei Drefnu• Dirprwy Gyfarwyddwr Meddygol Gweithredol• Rheolwr Cynllunio a Gwella Busnes• Arweinydd y Bwrdd Iechyd ar gyfer gwaith gwella Ysbyty Glan Clwyd.
Arsylwadau	Gwnaethom arsylwi Pwyllgor Perfformiad, Cyllid a Llywodraethu Gwybodaeth y Bwrdd Iechyd. Rydym hefyd wedi arsylwi ar yr unigolion canlynol: <ul style="list-style-type: none">• Pennaeth Nyrsio a Rheolwr Safle, Ysbyty Gwynedd• Chaser Cynnydd a Swyddog Hwb Cartref, Ysbyty Maelor• Rheolwr Safle a Swyddog Cartref yn Gyntaf, Ysbyty Glan Clwyd
Dadansoddiad data	Gwnaethom ddadansoddi'r set ddata rhyddhau oedi misol a gyflwynwyd i Weithrediaeth y GIG.

Efen o ddulliau archwilio	Disgrifiad
	Gwnaethom hefyd ddadansoddi data a ddarparwyd gan y Bwrdd Iechyd yn ymwneud â'r holl gleifion meddygaeth frys a ryddhawyd ym mis Hydref 2022 gyda hyd arhosiad o fwy na 21 diwrnod (ac eithrio'r rhai a fu farw).
Adolygiad nodyn achos	Gwnaethom adolygu sampl o 32 o nodiadau achos yn ymwneud â chleifion meddygaeth frys a ryddhawyd ym mis Hydref 2022 gyda hyd o arhosiad yn fwy na 21 diwrnod (ac eithrio'r rhai a fu farw).
Hunanasesiad	Gofynnem i'r Bwrdd Iechyd gwblhau a chyflwyno hunanasesiad, gan nodi ei farn o gynnydd yn erbyn ein hargymhellion ar gyfer 2017.

Atodiad 2

Crynodeb o'r cynnydd yn erbyn ein hargymhellion ar gyfer 2017

Mae **Arddangosyn 4** yn nodi'r argymhellion a wnaethom yn 2017 a'n crynodeb o gynnydd

Argymhellion	Cynnydd
<p>Hyfforddiant ar gynllunio rhyddhau</p> <p>A1 Canfom, er gwaethaf cynlluniau i drefnu hyfforddiant amlasiantaeth ac amlddisgyblaethol ar bolisi a phrotocol cynllunio rhyddhau, nad yw hyfforddiant ar gael yn gyson. Dylai'r Bwrdd Iechyd:</p> <ul style="list-style-type: none">a) ehangu argaeledd cynllunio rhyddhau fel rhan o hyfforddiant sefydlu i gynnwys staff meddygol newydd;b) darparu hyfforddiant gloywi ar y polisi rhyddhau a'r protocol ar gyfer yr holl staff perthnasol; ac) darparu hyfforddiant ar lwybrau rhyddhau syml a chymhleth y Bwrdd Iechyd.	<p>Parhaus – gweler paragraffau 15 -16 (a ddisodlwyd gydag Argymhelliad Rhanbarthol 1)</p> <p>Parhaus – gweler paragraffau 15-16 (a ddisodlwyd gan Argymhellion Rhanbarthol 1 a 2)</p> <p>Ddisodlwyd – gweler paragraff 18</p>
<p>Cydymffurfio â pholisi rhyddhau</p> <p>A2 Er bod y polisi rhyddhau a'r protocol yn cynnwys defnyddio archwiliad clinigol i fonitro cydymffurfiaeth, gwelsom na chyflawnwyd archwiliad diweddar. Dylai'r Bwrdd Iechyd gyflwyno cylch archwilio rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaeth â'i bolisi a'i brotocol rhyddhau.</p>	<p>Parhaus – gweler paragraffau 22-23 (Wedi'i ddisodli gan Argymhelliad Rhanbarthol 3)</p>

Argymhellion	Cynnydd
<p>Llwybrau rhyddhau</p> <p>A3 Mae'r Bwrdd Iechyd yn defnyddio dau lwybr rhyddhau generig: syml a chymhleth, fodd bynnag, mae anghysondeb mewn cais ar draws tri safle ysbyty ac ni chynhwysir rhai agweddau ar arfer da. Er mwyn gwella ei ddefnydd o lwybrau, dylai'r Bwrdd Iechyd:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) sicrhau bod ei lwybrau rhyddhau yn cael eu cymhwysu'n gyson ar draws ei dri safle ysbyty; a b) Datblygu ei lwybrau rhyddhau syml a chymhleth ymhellach drwy gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> – safonau cytunedig ar gyfer amseroedd ymateb; – gwybodaeth am ansawdd a diogelwch; – prosesau ar gyfer rhannu gwybodaeth; a – cyfeirio cleifion ag anghenion gofal diwedd oes. 	<p>Ddisodlwyd – gweler paragraffau 26</p> <p>Ddisodlwyd – gweler paragraffau 26</p>
<p>Rhyddhau amserol</p> <p>A4 Canfuom fod staff yn cael eu hannog i ryddhau cleifion erbyn 11am (y cyfeirir ati fel y 'rhaglen awr aur'), ond gallai hyn arwain at gleifion a allai fod yn ddiogel i gael eu rhyddhau y prynhawn neu'r noson flaenorol yn cael eu rhyddhau i'r diwrnod canlynol i gyrraedd y targed o 11am. Nid oedd gwybodaeth a adroddwyd i'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad ar ollyngiadau erbyn amser o'r dydd yn gwahaniaethu rhwng gollyngiadau priodol ac amhriodol gan fod yr holl ollyngiadau rhwng hanner nos, ac 11am wedi'u cynnwys mewn un categori. Er na wnaethom ganfod unrhyw dystiolaeth bresennol bod ymddygiad gwrthnysig yn digwydd, dylai'r Bwrdd Iechyd gymryd camau i liniaru'r risg hon, drwy:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) rhoi gwybod am ddata manylach ar gleifion a ryddhawyd rhwng 12am a 7am, a'r rhai a ryddhawyd rhwng 7am ac 11am; a b) Cyflwyno mesurau ychwanegol a fydd yn caniatáu iddo ddeall a yw gollyngiadau cleifion o dan y 'rhaglen awr aur' yn briodol, neu a yw cleifion yn cael eu gohirio dros nos yn ddiangen i gydymffurfio â'r targed hwn. 	<p>Dim camau gweithredu – gweler paragraff 29 (Argymhelliad 1 yn lle 2024)</p> <p>Ddisodlwyd – gweler paragraff 30</p>

Argymhellion	Cynnydd
<p>Pwynt Mynediad Sengl (SPoA)</p> <p>A5Wrth adolygu ymwybyddiaeth staff o wasanaethau cymunedol i gefnogi rhyddhau, fe ddaethon ni o hyd i anghysondeb. Rhaid i'r Bwrdd lechyd sicrhau bod pob un o'r modelau SPoA lleol a sefydlwyd yn ystod 2016-17 yn cael eu gweithredu'n effeithiol. Dylai'r Bwrdd lechyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gweithio gyda'i bartneriaid awdurdod lleol i sicrhau cysondeb ac ansawdd y wybodaeth a gedwir ar bob SPoA; b) sicrhau bod staff ar draws pob un o'i safleoedd ysbyty yn derbyn hyfforddiant digonol ar yr ystod o wasanaethau sydd ar gael drwy'r tri model SPoA; a c) sicrhau bod gwybodaeth am y modelau SPoA newydd yn hygyrch i staff 	<p>Dim camau gweithredu – gweler paragraff 33 (a ddisodlwyd gydag Argymhelliad Rhanbarthol 5)</p> <p>Dim camau gweithredu – gweler paragraff 33 (a ddisodlwyd gydag Argymhelliad Rhanbarthol 5)</p> <p>Parhaus – gweler paragraff 33 (a ddisodlwyd gydag Argymhelliad 2024 2)</p>
<p>Adroddiad rhyddhau</p> <p>A6 Canfuom fod y Bwrdd, y Tîm Gweithredol a'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad yn derbyn gwybodaeth reolaidd yn ymwneud ag oedi wrth drosglwyddo gofal, ond yn derbyn gwybodaeth gyfyngedig sy'n benodol i gynllunio rhyddhau cleifion a fyddai'n cefnogi gwell dealltwriaeth o'r rhesymau y tu ôl i berfformiad y Bwrdd lechyd. Dylai'r Bwrdd lechyd gryfhau ei adroddiadau perfformiad drwy gynnwys y mesurau canlynol yn ei adroddiad perfformiad arferol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nifer a % y cleifion sydd â dyddiad rhyddhau amcangyfrifedig; • ail-dderbyniadau o fewn 28 diwrnod o gael eu rhyddhau o'r ysbyty; • % o'r gollyngiadau cyn hanner dydd; • % o'r gollyngiadau heb eu cynllunio yn ystod y nos; a • % o'r gollyngiadau o fewn 24 awr a 72 awr o gael eu datgan yn 'feddygol addas'. 	<p>Dim camau gweithredu – gweler paragraff 36 (a ddisodlwyd gydag Argymhelliad 3 2024)</p>

Ffynhonnell arddangos: Archwilio Cymru

Atodiad 3

Ymateb sefydliadol i argymhellion archwilio

Mae **Arddangosyn 5** yn nodi ymateb y Bwrdd Iechyd i'n hargymhellion archwilio.

Arddangosyn 5: Ymateb sefydliadol

Argymhelliad	Ymateb sefydliadol Nodwch yma sylwebaeth berthnasol ar y camau a gynlluniwyd mewn ymateb i'r argymhellion	Dyddiad cwblhau Nodwch pryd y bydd y camau gweithredu arfaethedig yn cael eu cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
A1 Dylai'r Bwrdd Iechyd, er mwyn cefnogi ei ffocws ar gynyddu gollyngiadau yn y bore, wneud y canlynol: 1.1. sicrhau bod dysgu'n cael ei ddal o fentrau blaenorol, fel y 'rhaglen awr aur' a lliniaru creu cymhellion gwrthdro. 1.2. cyflwyno adrodd ar yr amser rhyddhau er mwyn sicrhau bod gollyngiadau bore yn cael eu gwneud i'r eithaf lle bo hynny'n briodol.	Nodi meysydd o arfer da a meysydd dysgu / gwella o gydymffurfio gwael a ddangoswyd trwy adrodd perfformiad misol Cynhyrchu adroddiadau misol ar gyfer IHCs ar adeg eu rhyddhau i'w hadolygu a'u monitro yng nghyfarfodydd a chraffu IHC UEC ym mwrdd rhaglen 6 Goals	C1 C1	Arweinydd Nod 6 - Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Cartrefi Gofal a Chomisiynu Gofal Iechyd Parhaus

Atodiad 3

Argymhelliad	Ymateb sefydliadol Nodwch yma sylwebaeth berthnasol ar y camau a gynlluniwyd mewn ymateb i'r argymhellion	Dyddiad cwblhau Nodwch pryd y bydd y camau gweithredu arfaethedig yn cael eu cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
			Rheolwr Rhaglen Gofal Brys ac Argyfwng IHCs
A2 Dylai'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod yr holl staff perthnasol yn ymwybodol o rôl y Tîm Cartref yn Gyntaf a bod y tîm yn gweithredu'n gyson ar draws y tri safle ysbyty aciwt.	Adborth ar fapio prosesau Swyddfa Gartref Gyntaf Datblygu Comms a chynllun ymgysylltu, ailffocysu a chodi ymwybyddiaeth i gynyddu ffocws ac ymwybyddiaeth ar lwybrau D2RA, STREAM, gan gynnwys codi ymwybyddiaeth o'r Timau Cartref yn Gyntaf	C1 C2	Arweinydd Nod 6 - Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Cartrefi Gofal a Chomisiynu Gofal Iechyd Parhaus Rheolwr Rhaglen Gofal Brys ac Argyfwng IHCs

Argymhelliad	Ymateb sefydliadol Nodwch yma sylwebaeth berthnasol ar y camau a gynlluniwyd mewn ymateb i'r argymhellion	Dyddiad cwblhau Nodwch pryd y bydd y camau gweithredu arfaethedig yn cael eu cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
<p>A3 Dylai'r Bwrdd Iechyd gryfhau ei adroddiadau perfformiad drwy gynnwys y mesurau canlynol yn ei adroddiad perfformiad arferol i'r Bwrdd a/neu bwyllgorau:</p> <ul style="list-style-type: none"> nifer a % y cleifion sydd â dyddiad rhyddhau amcangyfrifedig; ail-dderbyniadau o fewn 28 diwrnod o gael eu rhyddhau o'r ysbyty; % o'r gollyngiadau cyn hanner dydd; % o'r gollyngiadau heb eu cynllunio yn ystod y nos; a 	<p>Nodi sefyllfa sylfaenol a chytuno ar daflwybr ar gyfer gwella</p> <p>Dyma un o'r Mesurau D2RA diwygiedig sydd yn y cyfnod peilot tan fis Medi 2024</p> <p>Nodi sefyllfa sylfaenol a chytuno ar daflwybr ar gyfer gwella. Maes blaenoriaeth fydd rhyddhau Cartrefi Gofal.</p> <p>Adolygu amser rhyddhau nifer / % o gleifion a ryddhawyd cyn hanner dydd gan D2RA Llwybr</p> <p>Nodi sefyllfa sylfaenol a chytuno ar daflwybr ar gyfer gwella</p> <p>Grŵp datblygu STREAM sefydledig a blaenoriaeth allweddol fydd cefnogi cynyddu</p>	<p>C1</p> <p>C3</p> <p>C1</p> <p>C3</p> <p>C1</p>	<p>Arweinydd Nod 6 - Cyfarwyddwr Cynorthwyol Dros Dro Cartrefi Gofal a Chomisiynu Gofal Iechyd Parhaus</p> <p>Rheolwr Rhaglen Gofal Brys ac Argyfwng</p> <p>IHCs</p>

Atodiad 3

Argymhelliad	Ymateb sefydliadol Nodwch yma sylwebaeth berthnasol ar y camau a gynlluniwyd mewn ymateb i'r argymhellion	Dyddiad cwblhau Nodwch pryd y bydd y camau gweithredu arfaethedig yn cael eu cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
<ul style="list-style-type: none">• % o'r gollyngiadau o fewn 24 awr a 72 awr o gael eu datgan yn 'feddygol addas'.	cydymffurfiaeth cofnodi pan fydd cleifion wedi'u optimeiddio'n glinigol yn unol ag adroddiadau D2RA Bydd adroddiadau misol yn cael eu hailsefydlu ym mis Mai a bydd yn cael ei adrodd fel rhan o Fesurau D2RA (Cyfnod peilot tan fis Medi)	C3	

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.